

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 38. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890599703456/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Havfrueskikkelsen, der kendes tilbage til antikken, var meget populær i dansk litteratur fra og med Johs. Ewalds *Liden Gunver* (se BrixAP II og VI), men specielt betydning for A fik Elnas romance *Liden Havfrue* sidder paa hvide Steen i Ingemanns *De Underjordiske* (1817.39f), der indeholder handlingemotivet til *Den lille Havfrue*, omend hendes frelse også her er betinget af et menneskes død. Endelig kan nævnes lighedspunkter med folkeeventyret om ridder Grønhat, der kastes i havet, men reddes af en havfrue, der forelsker sig i ham. Han derimod elsker en prinsesse på landjorden og er ufølsom for havfruens bønner. Her genfindes også stambhedsmotivet, blot overfører A det fra prinsessen til havfruen.

A.s interesse for havfruer var af ældre dato, måske vakt gennem Ferd. Knauers romanisk-komiske trylleopera *Das Donauweibchen*, som han havde set som dreng i Odense (Levnedsbogen 40f). Første gang han omtaler dem er i *Fodreise* (61) hvor han også med *Dykker-Klokken*, »et Eventyr fra Havets Bund« (83f), foregriber beskrivelsen af livet hos havkongen i *Den lille Havfrue* og iøvrigt refererer til folkevisen om Agnete og Havmanden samt Undine. Senere omtales havfruerne i *Klinterkorset paa Møen* (1830; SS XII 40) og i *Havfruen ved Samsø* (1830; SS XII 17), hvor man finder to motiver til eventyret: havfruens levetid på 300 år og legemets opløsning til skum. Også i *Elbkongens Brud* (1831; SS XII 80) finder man havfruemotivet, men selv har A i MLE (I 288) udpeget kimen til eventyret i *Skyggebilleder*, hvor det hedder: »Sagnet siger, at kun ved et Menneskes trofaste Kjærlighed og ved den christne Daab kan Havfruen faae en udødelig Sjæl« (31f). Endelig skal nævnes A.s smertensbarn Agnete og Havmanden, hvor havmanden netop betoner, at han kun gennem Agnetes kærlighed kan få en udødelig sjæl (1833; SS XI 500).

87.1f. Sm]. med beskrivelsen af Havmandens slot i Agnete og Havmanden, der dog er langt mere fantastisk og Aladdinagtigt (SS XI 501f, 510f). – **1 Kornblomst!** sm]. beskrivelsen af havet i KES: »Havet er blaat som Kornblomstens Blad« (233). – **4-5 Ankertoug ... Kirketaarne]** antagelig en reminiscens af Byrons *The Prisoner of Chillon* (1815):

Lake Leman lies by Chillon's walls;
A thousand feet in depth below
Its massy water meet and flow;
Thus much the fathom-line was sent
From Chillon's snow-white battlement.

(jvf. Vilh. Wanscher: *Den æstetiske opfattelse af kunst*. 1963.167). Se også *Skyggebilleder* 102.

88.32 Grødepil! sm]. Imp: »De store Grødepile syntes med nedhængende bevægelige Grene at kysse deres egen Skygge paa Jorden«